

Для коментарів чи іншого зворотного зв'язку заповніть форму:
[форма зворотного зв'язку щодо цієї версії настанови](#)

Версія цього документу для друку: <http://guidelines.moz.gov.ua/documents/2918?id=ebm00253&format=pdf>

Настанови на засадах доказової медицини.
Створені DUODECIM Medical Publications, Ltd.

Настанова 00253. Хламідійний уретрит і цервіцит

Коментар експерта. В Україні наявні медико-технологічні документи за темою Інфекції, що передаються статевим шляхом <http://mtd.dec.gov.ua/index.php/uk/haluzevi-standarty-ta-klinichni-nastanovy/item/102-infektsii-shcho-peredaiutsia-statevym-shliakhom>

Автор: Eija Hiltunen-Back

Редактор оригінального тексту: Heidi Alenius

Дата останнього оновлення: 2017-04-11

Основні положення

- Вчасна діагностика та лікування інфекції, щоб уникнути серйозних довготривалих ускладнень та рецидивів (запальні хвороби органів малого тазу, безпліддя, ектопічна вагітність).
- Попередження поширення хламідійної інфекції шляхом обстеження та лікування статевих партнерів інфікованих пацієнтів.

Обстеження за підозри захворювань, що передаються статевим шляхом (ЗПСШ)

- Обсяг обстежень за підозри захворювань, що передаються статевим шляхом (ЗПСШ) вирішується на основі розмови з пацієнтом.
  - Фактори ризику: незахищений статевий контакт з випадковим партнером; діагностоване або підозра на ЗПСШ; інфікування, яке можливо відбулось за кордоном; закордонний партнер; статевий контакт між чоловіками
- Основні тести безсимптомного пацієнта повинні включати, принаймні, тест на хламідію та ВІЛ.

- Якщо у пацієнта є симптоми, фактори ризику або інші діагностовані ЗПСШ, аналізи включають визначення хламідій та гонореї в мазках з усіх ділянок, які могли бути ураженими (уретра, шийка матки, горло або анус), а також ВІЛ і сифіліс, також за необхідності аналіз на гепатит.
- За підозри гонореї за клінічними ознаками або позитивному тесті нуклеїнових кислот на виявлення гонореї, потрібно взяти зразок до початку лікування для визначення чутливості до антибіотиків.
- При взятті зразків слід звернути увагу на інкубаційні періоди різних захворювань: хламідіоз і гонорея 1-2 тижні, сифіліс 1-2 місяці та ВІЛ - 1-3 місяці.

Епідеміологія

- Хвороби, що передаються статевим шляхом, викликані хламідіями (*Chlamydia trachomatis*) є важливим питанням охорони здоров'я населення.
- Хламідійні інфекції діагностуються переважно у молодих людей.
  - Епідеміологія відрізняється в різних країнах, але наприклад у Фінляндії чверть інфекцій діагностується у людей віком молодше 20 років.
- Безсимптомний перебіг інфекції сприяє поширенню хвороби. Період від початку захворювання до його діагностики складає в середньому 4 тижні, але може тривати і декілька місяців. До моменту встановлення діагнозу, кожен третій пацієнт вже інфікував нового партнера, що викликає складнощі у відстеженні інфекції.

Ранні симптоми

- Інкубаційний період хламідійної інфекції до появи симптомів складає 1-3 тижні, тобто довше, ніж при гонореї. Більшість інфікованих пацієнтів є безсимптомними.
- У чоловіків уретрит характеризується скупими водянистими (пізніше слизовими) виділеннями з уретри та дизурією. У жінок спостерігається дизурія, поллакіурія та помірно виражена лейкорея. Цервіцит є досить поширеним висновком. Інфекція проявляється слизово-гнійними виділеннями та набряком або кровоточивістю вічка матки.

Пізнi симптоми та ускладнення

- У жінок довготривала хламідійна інфекція може спричинити ендометрит та сальпінгіт. Ці стани не завжди пов'язані з важкими симптомами; у пацієнтки може бути невелика температура або помірний біль в нижній частині живота. Ендометрит може також спричиняти нерегулярні маткові кровотечі.
- Запальні захворювання органів малого тазу (ЗЗОМТ [настанова 00547] [Запальні захворювання жі...]) відносять до пізніх ускладнень, які потребують стаціонарного лікування. Перигепатит є рідкісним ускладненням хламідійної інфекції.
- Пізніми ускладненнями обширної та, особливо, рецидивуючої хламідійної інфекції також є ушкодження фалопієвих труб, яке в свою чергу викликає безпліддя та ектопічну вагітність.
- У чоловіків хламідійна інфекція є основною причиною епідидиміту [настанова 00249] [Біль в яєчках], в той час як етіологічне значення хламідіозу у виникненні простатиту вважається незначним.
- Хламідійна інфекція може викликати розвиток реактивного артрит (уроартрит, хвороба Рейтера [настанова 00450] [Реактивні артрити]) як у чоловіків, так у жінок.

Діагностика

Клінічні симптоми і ознаки

- На основі лише симптомів хламідійну інфекцію можна запідозрити, але не діагностувати.
- Поріг для тестування має бути низьким, якщо пацієнт має
  - інші ЗПСШ або хламідійну інфекцію в анамнезі
  - численних або нових статевих партнерів
  - лейкоцитоз сечі без бактеріального росту
  - рецидивуючі інфекції сечовивідних шляхів або посткоїтальні кров'янисті виділення (у жінок).

Лабораторна діагностика

- Хламідійну інфекцію можна визначити за допомогою тесту на виявлення нуклеїнових кислот.

- Сьогодні аналіз на хламідіоз та гонорею можна брати з одного зразка.
- Зразки першої порції сечі використовується для діагностики хламідіозу переважно у чоловіків. Зразки беруть, коли пройшло не менше 5–7 днів з моменту можливого зараження. Пацієнт повинен утриматись від сечовипускання впродовж 2 годин перед взяттям зразку. Зразок можна зберігати при кімнатній температурі до 30 днів.
- Альтернативою аналізу першої порції сечі у чоловіків є взяття мазків з уретри.
- У жінок зразок, взятий з піхви, є більш чутливим, ніж аналіз першої порції сечі.
- Залежно від способу передачі, зразки беруть також з горла, ануса та кон'юнктиви.
- Аналіз першої порції сечі підходить для тестування в домашніх умовах.
- Серологія на хламідії може бути корисною при хронічній інфекції. Високі титри IgG часто характерні для інфекцій органів тазу та інших ускладнень. Ізольований позитивний тест свідчить про хламідійну інфекцію в анамнезі пацієнта.

Лікування

- *Chlamydia trachomatis* є чутливою до макролідів та тетрациклінів. Кліндаміцин також є відносно ефективним проти цього виду, фторхінолони є менш ефективними [доказ 05033] [B].
- Азитроміцин 1 г як разова доза є лікуванням вибору для хламідійної інфекції [доказ 05032] [A]. Також застосовується під час вагітності [доказ 01327] [A]. Альтернативами є доксициклін 100 мг × 2 або лімециклін 300 мг × 2 7–10 днів [доказ 05031] [A].

Коментар експерта. Лікарський засіб лімециклін станом на 07.05.2019 в Україні не зареєстрований

- У близько 10% пацієнтів виникають легкі побічні ефекти з боку шлунково-кишкового тракту від азитроміцину та тетрациклінів. Контрольовані дослідження показали аналогічні терапевтичні результати цих ліків, 95-97% пацієнтів були виліковані.
- Хламідійна інфекція горла, ануса або очей лікується доксицикліном впродовж 10 днів. За наявності легких ускладнень пацієнтам призначають тетрациклін або доксициклін впродовж 2-3 тижнів, для

реактивного артрити, викликаного хламідіями, лікування триває довше. За наявності інфекцій органів тазу застосовують комбінації антибіотиків, оскільки в процес можуть бути залучені й інші бактерії, такі як, анаероби.

- Пацієнт повинен утримуватись від статевих контактів впродовж тижня, а потім використовувати презервативи до наступного обстеження.

Подальше спостереження після закінчення лікування та відстеження контактів

- Контрольний зразок слід брати через 4 тижні, оскільки раніше проведене повторне тестування може призвести до хибно позитивного результату.
- Постійний статевий партнер повинен одночасно проходити лікування. Лікування можна розпочинати відразу після взяття зразку. Водночас, варто провести аналізи на інші ЗПСШ і відстежити можливі контакти.
- Лікар, який займається лікуванням, зобов'язаний відстежувати статеві контакти своїх пацієнтів. Під час наступного огляду лікар повинен визначити, хто був джерелом інфекції та хто потенційно міг бути заражений, провести аналіз на хламідіоз та призначити відповідне лікування. За бажанням, лікуючий лікар може делегувати скринінг статевих партнерів лікарю, відповідальному за інфекційні захворювання.
- Відстеження контактів пацієнта є найбільш ефективним методом боротьби із ЗПСШ.

Скринінг при безсимптомному перебігу інфекцій

[доказ]
[07515] D]

- У зв'язку з мимовільним абортom
- У пацієнта молодше 25 років, зацікавленого контрацепцією, на першому або наступному огляді через 3 місяці та знову через 12 місяців.
- На повторному огляді, пов'язаному з контрацепцією, якщо у пацієнта новий статевий партнер або в анамнезі є хламідійна інфекція

Пов'язані джерела

- Кокранівські огляди [\[пов'язані|Chlamydial urethritis an...\]](#)
- Інші доказові висновки [\[пов'язані|Chlamydial urethritis an...\]](#)
- Клінічні протоколи [\[пов'язані|Chlamydial urethritis an...\]](#)
- Література [\[пов'язані|Chlamydial urethritis an...\]](#)

Джерела інформації

R1. Schachter J, Chernesky MA, Willis DE et al. Vaginal swabs are the specimens of choice when screening for Chlamydia trachomatis and Neisseria gonorrhoeae: results from a multicenter evaluation of the APTIMA assays for both infections. Sex Transm Dis 2005;32(12):725-8.

[\[PubMedID|16314767\]](#)

R2. Lanjouw E, Ouburg S, de Vries HJ et al. 2015 European guideline on the management of Chlamydia trachomatis infections. Int J STD AIDS 2016;27(5):333-48. [\[PubMedID|26608577\]](#)

Настанови

- [Настанова 00547](#). Запальні захворювання жіночих статевих органів.
- [Настанова 00249](#). Біль в яєчках.
- [Настанова 00450](#). Реактивні артрити.

Доказові огляди Duodecim

- [Доказовий огляд 05033](#). Ciprofloxacin versus doxycycline for uncomplicated genital chlamydial infection.
Дата оновлення: 2018-07-15
Рівень доказовості: B
Резюме: Ciprofloxacin appears to be less effective than doxycycline for genital chlamydial infection.
- [Доказовий огляд 05032](#). Single dose azithromycin for uncomplicated genital chlamydial infection.
Дата оновлення: 2018-07-15
Рівень доказовості: A
Резюме: Single-dose azithromycin 1 g is effective and as effective as doxycycline 100 mg twice daily for 7 days for uncomplicated genital chlamydial infection.
- [Доказовий огляд 01327](#). Interventions for treating genital chlamydia trachomatis infection in pregnancy.
Дата оновлення: 2018-01-24
Рівень доказовості: A
Резюме: Erythromycin, azithromycin, clindamycin and amoxicillin are effective for genital chlamydial infections in pregnancy.

- [Доказовий огляд 05031](#). Doxycycline for uncomplicated genital chlamydial infection.
Дата оновлення: 2018-07-15
Рівень доказовості: A
Резюме: 7-day regimens of doxycycline and tetracycline are effective for uncomplicated genital chlamydial infection.
- [Доказовий огляд 07515](#). Screening for genital chlamydia infection.
Дата оновлення: 2017-01-06
Рівень доказовості: D
Резюме: Screening for genital chlamydia infection might possibly reduce the risk of chlamydia or it's complications, but the evidence is controversial.

Авторські права на оригінальні тексти належать Duodecim Medical Publications, Ltd.
Авторські права на додані коментарі експертів належать МОЗ України.
Published by arrangement with Duodecim Medical Publications Ltd., an imprint of Duodecim Medical Publications Ltd., Kaivokatu 10A, 00100 Helsinki, Finland.

Ідентифікатор: ebm00253   Ключ сортування: 012.001   Тип: EBM Guidelines

---

Дата оновлення англomовного оригіналу: 2017-04-11

Автор(и): Eija Hiltunen-Back   Автор(и) попередніх версій статті: Timo ReunalaUrpo Kiistala   Редактор(и): Heidi Alenius
Видавець: Duodecim Medical Publications Ltd   Власник авторських прав: Duodecim Medical Publications Ltd

---

Навігаційні категорії
EBM Guidelines   Infectious diseases   Gynaecology

Ключові слова індексу

mesh: Chlamydia   mesh: Chlamydia trachomatis   mesh: Chlamydia Infections   mesh: chlamydial cervicitis
mesh: chlamydial urethritis   mesh: asymptomatic chlamydial infection   mesh: chlamydial culture
mesh: Sexually Transmitted Diseases   mesh: Urethritis   mesh: Uterine Cervicitis   mesh: Endometritis
mesh: Specimen Handling   mesh: first-void urine   mesh: Erythromycin   mesh: antimicrobial therapy   mesh: Azithromycin
mesh: Arthritis, Reactive   mesh: Nucleic Acid Amplification Techniques   mesh: Pregnancy   mesh: rectal chlamydia
mesh: Doxycycline   mesh: Salpingitis   mesh: Mass Screening   mesh: Tetracycline   mesh: Serology
mesh: chlamydia, ocular   speciality: Gynaecology   speciality: Infectious diseases   icpc-2: U72   icpc-2: X92